

KOŠICKÝ
SAMOSPRAVNÝ
KRAJ

1. SEMINÁR OBNOVY KRAJINY

OBNOV SI POŠKODENÚ KRAJINU SVOJHO ÚZEMIA

18.9.2019 / Východoslovenské múzeum

Námestie Maratónu mieru 2, 040 01 Košice

OBNOV
SI SVOJU
KRAJINU

PROGRAM
OBNOVY
KRAJINY

Ako postupovať?

Metodika plánovania vodnej bilancie území (odtokovej plochy, mikropovodí, katastra) pre obnovu poškodenej krajiny.

Dr. Ing. Michal Gažovič

Košice, 18.09.2019

Vodná bilancia (povodia)

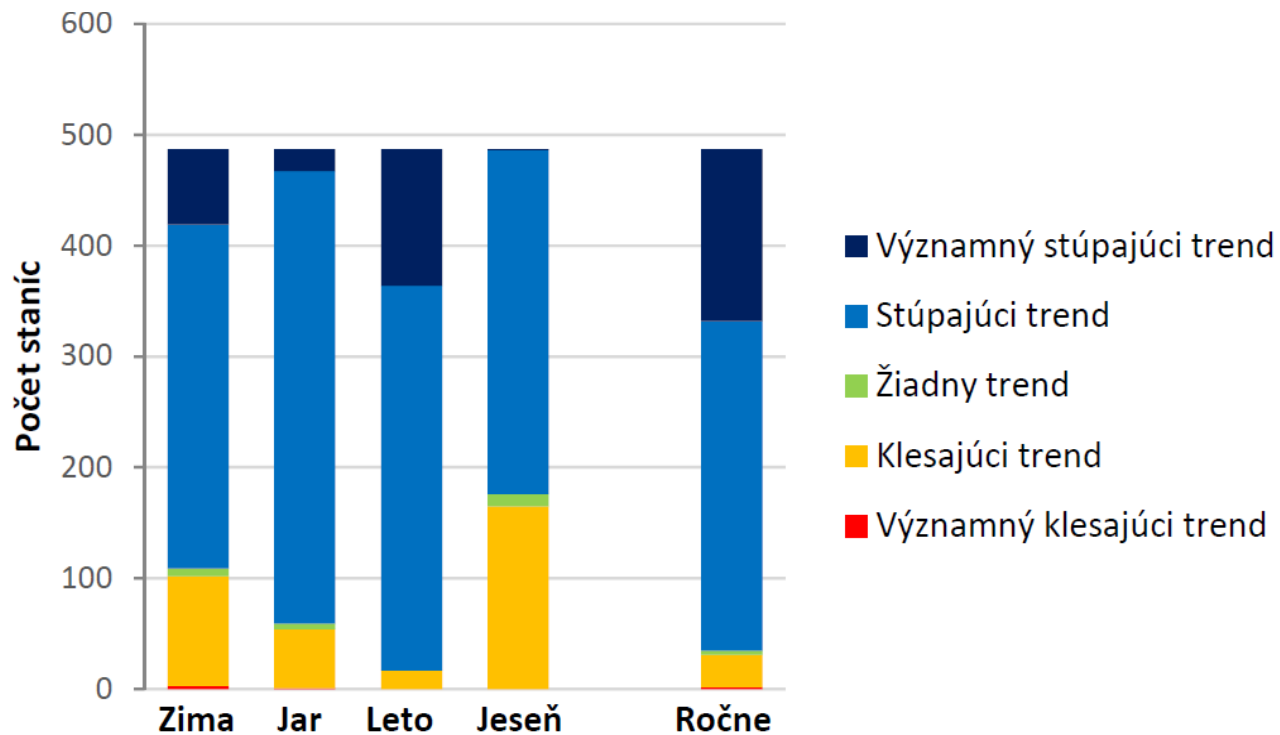
- proces ktorý rozdeľuje zrážky (P) na jednotlivé komponenty
- **$P = E + T + Q + G$**
  - **E** je evaporácia (vyparovanie) z voľného povrchu
  - **T** je transpirácia (evapotranspirácia- vyparovanie rastlinami)
  - **Q** je povrchový odtok
  - **G** je podpovrchový odtok

Zmeny vodnej bilancie

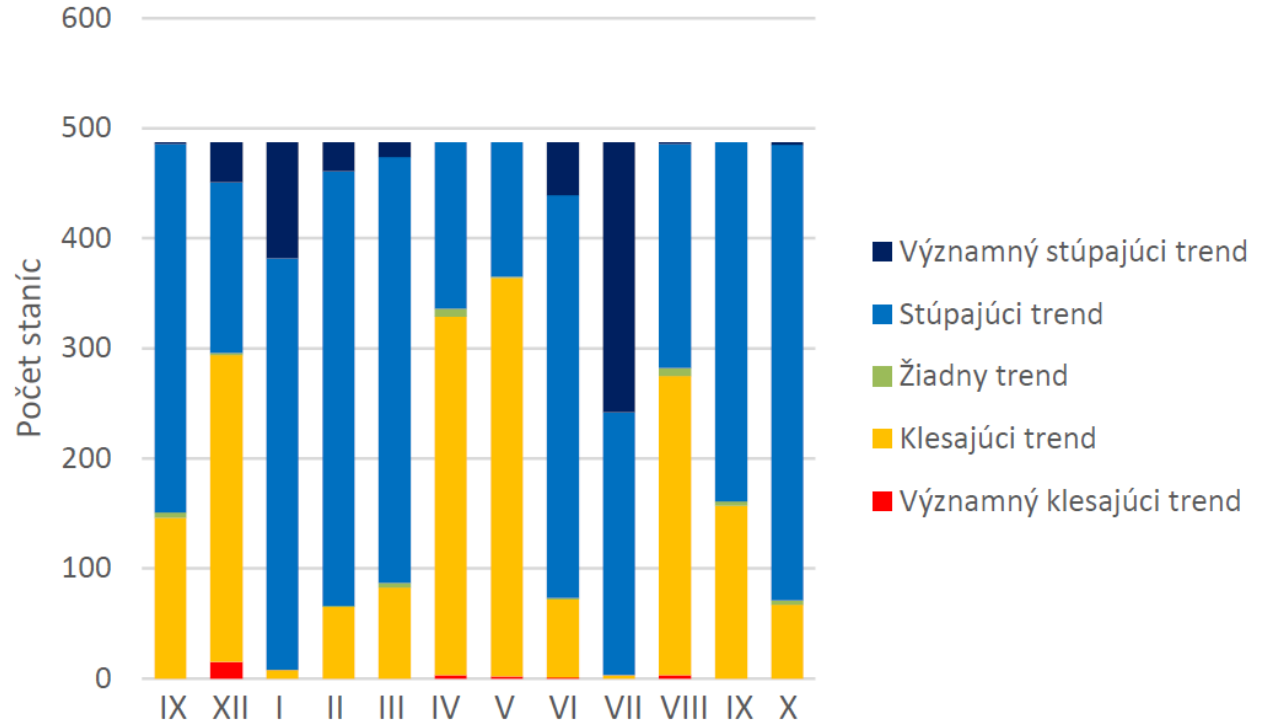
- zmeny zrážkovej činnosti - nepravidelné rozdelenie
  - trend zvyšovania celkových ročných zrážok
  - trend znižovania zrážok v určitých ročných obdobiach
- zmeny v odtoku - činnosť človeka, poškodenie
  - zvyšovanie odtoku vplyvom urbanizácie
  - zvyšovanie odtoku vplyvom nevhodného hospodárenia

Počet zrážkomerných
staníc s klesajúcimi
a stúpajúcimi sezónnymi
a ročnými trendami
(hladina štatistickej
významnosti 95%).

*Zelenáková, et.al., Trendy zrážok v
zrážkomerných staniciach na
Slovensku.*

Počet zrážkomerných
staníc s klesajúcimi
a stúpajúcimi mesačnými
trendami
(hladina štatistickej
významnosti 95%).
*Zelenáková, et.al., Trendy zrážok
v zrážkomerných staniciach na
Slovensku.*

Príklad lesnej cesty

šírka 3 m, dĺžka 1000 m

plocha cesty 3000 m²

Intenzita zrážky 100 mm = 100 litrov na m²

odtok z lesnej cesty **100 x 3000 = 300000 litrov (300 m³)**

podobne zo spevnených povrchov, vodných tokov, poľnohospodárskych ciest

Charakteristiky povodia

- geologické- minerály a horniny
- geomorfologické- svahovitosť, sklon, tvar povodia a pod.
- pôdne- pôdne typy a pôdne druhy
- vegetačné- vegetačný kryt, sezónnosť
- ich stav (poškodenia)

Jednoduchý výpočet odtoku pri zrážkoodtokovej udalosti v malom povodí

Metóda CN (curve number)

- relatívne jednoduchá a v rámci jej platnosti pre malé povodia
- kompromisom medzi prácnosťou výpočtu a presnosťou.

Čo potrebujeme?

charakter zrážok, evidenciu (s kategóriou druhu) pozemkov

pôdno-ekologické jednotky a ortofotomapu katastra, resp. štruktúru

vegetácie pre jednotlivé časti riešeného územia

- hodnota CN v rozpätí od 0 - 100 (reálne medzi 30-100)
- CN = 100 znamená vysoký potenciál odtoku
- CN = 0 znamená nízky potenciál odtoku

Metóda CN kriviek umožňuje určiť základné odtokové charakteristiky povodia prostredníctvom empirického vzorca

$$A = 25,4 \left(\frac{1000}{CN} - 10 \right) \quad (\text{mm})$$

$$H_{O,p} = \frac{(H_Z - 0,2 \cdot A)^2}{H_Z + 0,8 \cdot A} \quad (\text{mm})$$

$$O_{O,p} = H_{O,p} \cdot S_p \quad (\text{m}^3)$$

A - potenciálna retencia riešenej plochy [mm],

Hodnota CN - kriviek riešenej plochy,

HO.p - výška povrchového odtoku z riešenej plochy, vyvolaná uvažovaným dažďom [mm],

HZ - výška extrémneho dažďa [mm],

CN - hodnota krivky riešenej plochy,

OO.p - objem povrchového odtoku z riešenej plochy, spôsobený extrémnym dažďom [m3],

Sp - plocha vyšetřovaného územia [m2].

Ďakujem za pozornosť.